

PONUDA LOKALNIH VLASTI NE NAILAZI NA PRIHVATANJE KOD KOSOVSKIH SRBA

Author: [Jeta Xharra](#)

Srbi oklevaju pred predlogom za koji tvrde da im ne nudi dovoljno.

Do kraja nedelje kosovski Srbi treba da donesu odluku o tome da li ce prihvatiti opstinsku samoupravu koju im nude lokalne vlasti, aranzman poznat kao Plan B u okviru pilot programa za decentralizaciju u regionu.

Izmedju dve zainteresovane strane verovatno ce se nastaviti trvenja oko ponude za koju Albanci smatraju da je velikodusna i konacna, dok Srbi smatraju da im ne daje primat ni u jednoj od predlozenih probnih opstina.

Prema pilot programu, koji ce biti primenjen i na drugim lokacijama ukoliko se pokaze kao uspesan, pet novih opstina treba da dobiju ovlascenja u oblasti zdravstva, obrazovanja, urbanog planiranja i javnih sluzbi koja su ravna onima koja uzivaju sadasnje vlasti.

UN misija na Kosovu, UNMIK, odredila je granice novih opstina 12. avgusta. Inicijativa je usledila posle kritika upucenih na racun vlasti na Kosovu od strane njenih zapadnih partnera zbog otezanja u sprovođenju decentralizacije, samo nekoliko nedelja pre isteka roka u kojem izaslanik UN, Kai Eide, treba da preda izvestaj o tome treba li otpoceti pregovore o konacnom statusu, mozda u oktobru. Poslanici Srpske liste za Kosovo i Metohiju, SLKM, odbili su prethodni predlog decentralizacije 10. avgusta. Zalili su se da im on nudi samo male, izolovane lokacije u okolini Gracanice, srpskog sela osam kilometara jugoistocno od Pristine i Partesa, pretežno srpske zajednice u blizini Gnjilana.

Vlada Kosova je odgovorila revidiranim planom. Novim planom su cetiri sela, Ajvali, Laplje Selo, Preoce i Sucice, prikljucena Gracanici kao probnoj opstini, a sela Cernice i Budrige opstini Partes, da bi se tako oformile vece opstinske celine.

Mada se mnogi slazu da je ovim izmenama ponuda poboljsana, gotovo izjednaceni odnos broja Srba i Albanaca u dve pilot opstine i dalje predstavlja problem za Srbe.

Vesna Jovanovic, uciteljica i clan SLKM iz Partesa, kaze: "Sustina citavog procesa bila je u tome da se manjinskim zajednicama da veca moc na lokalnom nivou time sto bi one stekle vecinski status u novim opstinskim celinama", i dodaje: "Vlada Kosova ne pokazuje ozbiljnu politicku volju da dozvoli da se to dogodi."

Medjutim, Lutfi Haziri, ministar za lokalnu upravu u vladi Kosova, kaze da inicijativa nije imala za cilj da uspostavi iskljucivo srpske jedinice lokalne uprave.

"Ne zelimo da stvaramo nove opstine na etnickoj osnovi jer bi to ocigledno podstaklo etnicke podele", kaze on.

Mada na Kosovu nije obavljen popis stanovnistva jos od 1981, sadasnje brojke kojima operisu i Srbi i Vlada Kosova pokazuju da u probnim opstinama Gracanici i Partesu Srbi imaju tek neznatnu vecinu od tri do 10 procenata.

Poredjenje izmedju albanskog sela Ajvalije, u blizini Gracanice, koje se sa svojim mnogim visespratnicama brzo siri, pokazuje zasto se Srbi plase da ce sadasnji populacioni trendovi uskoro eliminisati njihovu neznatnu vecinu.

Randel Nojkic, vodeci poslanik SLKM koji zivi u Gracanici, kaze da bi ujedinjenje dva sela ubrzo ostavilo Srbe u manjini u zajednickoj upravi.

"Spajanje sela Ajvali i Gracanice u jedinstvenu opstinsku celinu verovatno bi dovelo do toga da Albanci postanu vecina jos pre sledecih lokalnih izbora (2006)", smatra Nojkic.

Riza Lapastica, jedan od lidera u selu Ajvali, takodje ne pokazuje entuzijazam za predloženo spajanje, ali iz drugih razloga.

Iz svoje trospratne kuce on ima dobar pogled na Gracanicu. Ali, Lapastica nije impresioniran mogucnoscu da njegovo mesto u buducnosti deli javne servise sa Gracanicom, umesto sa Pristinom.

"Mnogi ljudi ovde smatraju da jos nije proslo dovoljno vremena od rata da bismo o komunalnim sluzbama raspravljali sa Srbima koji zive u susedstvu, i ja zato nisam odusevljen ovom idejom", kaze on.

"Plasimo se da bi Srbi mogli poceti da blokiraju vazne puteve i saobraćaj koji se odvija kroz njihovu opstinu."

Lapastica kaze da je resenje u rastu broja stanovnika u njegovom selu, koji ce vremenom nadmasiti broj Srba u susednoj Gracanici.

"Po stopi kojom Albanci sada kupuju zemlju i sire se, uskoro cemo brojcano nadmasiti Srbe, pa nema mnogo razloga za strahovanje od nove opstine", zakljucuje on.

Njegov sused, Randel Nojkic potvrđuje da vreme nije na strani Srba.

"Ponuda nije onoliko dobra koliko bismo zeleli, ali ne smemo je odbaciti", kaze on, "jer bismo tako propustili priliku da se izborimo za nasa prava u godini u kojoj ce se donositi odluke od sustinske vaznosti."

Nojkic kaze da se mnogi kosovski Srbi osecaju frustriranim zbog ogranicenog prostora za manevrisanje koji sada imaju – buduci da su zarobljeni izmedju "ponuda iz Pristine" i insistiranja Beograda na "kategoricnom neparticipiranju".

On dodaje: "Kritican sam prema strahu vlade u Pristini da dodeli Srbima jednu u celini srpsku opstinu u kojoj bi oni dominirali u okruzenju koje je tako ubedljivo albansko, ali takodje me frustrira vlada Vojislava Kostunice (premijera Srbije), koja se u svom razmisljanju o Kosovu ne razlikuje mnogo od (Slobodana) Milosevica."

Nojkic zakljucuje da Beograd nece uciniti uslugu kosovskim Srbima ako ih primora da automatski odbace ovaj plan.

Ako se to dogodi, upozorava on, Srbi ce samo izgubiti jos jednu od malobrojnih prilika koje su im preostale da se izbore za svoja prava na Kosovu.

Jeta Dzara je direktor Balkanske istrazivacke mreze na Kosovu, BIRN, koja je partner IWPR-a na Balkanu.

Location: Africa
Balkans

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/ponuda-lokalnih-vlasti-ne-nalazi-na-prihvatanje-kod-kosovskih-srba>